

**UCHWAŁA NR XLV/581/2014
RADY MIEJSKIEJ W KARTUZACH**

z dnia 8 października 2014 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) Rada Miejska w Kartuzach **na wniosek Burmistrza Kartuz uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kartuz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kartuzach


Edmund Dunst

zatwierdzam pod względem
formalnym i merytorycznym
RP 00... 04.10.2014...
data... podpis...

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014-2020

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późno zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, 2005, s. 16-19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36-37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Artykuł 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- 1) członku rodziny - należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.1), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą;
- 2) przemocy w rodzinie - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Kartuzy ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2014-2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. DIAGNOZA. ANALIZA PROBLEMÓW PRZEMOCY W GMINIE KARTUZY

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest doskonalenie analizy problemów przemocy w gminie Kartuzy z uwzględnieniem skali problemu przemocy w rodzinie.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Kartuzy w roku 2011 r. przeprowadzono 374 interwencji domowych, z czego zastosowano w 48 przypadkach procedurę Niebieskiej Karty, w 2012 r. od stycznia do marca przeprowadzono 86 interwencji domowych, z czego zastosowano w 54 przypadkach procedurę Niebieskiej Karty, w 2013r. zastosowano w 44 przypadkach procedurę Niebieskiej Karty. Policja nie prowadzi danych z ilością interwencji domowych od kwietnia 2012 r. tylko dane z ilością procedur Niebieskich Kart.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika:

	Wpływ spraw o leczenie odwykowe	Ilość osób, która podjęła leczenie (ambulatoryjne, stacjonarne)	Sprawy przekazane do Sądu
2011	68	27	1
2012	59	32	10
2013	128	58	9

Ponadto, rodziny korzystały ze wsparcia Centrum Interwencji Kryzysowej, m. in. z powodu przemocy w rodzinie. W 2011r. 90 osób korzystało z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu. W 2012 r. 81 osób, w 2013 r. 67 osób.

W szkołach na terenie Gminy Kartuzy zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska. Na terenie gminy w 2012 roku została założona jedna Niebieska Karta przez podmiot oświaty.

Dane Gminnego Zespołu do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

	2012	2013
Ilość Niebieskich Kart	63	64
Ilość zamkniętych procedur Niebieskiej Karty	10 w tym: 8 ustanie przemocy w tym: 2 niepotwierdzenie przemocy	18 w tym: 7 ustanie przemocy w tym: 11-brak zasadności podejmowanych działań
Ilość programów naprawczych	63	64

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

W naszej gminie, co nie odbiega od danych krajowych przemoc w rodzinie narasta. Z obserwacji wynika, że powodów jest wiele, zaś najczęstszymi są: sytuacja ekonomiczna, uzależnienia, konflikty rodzinne.

II. Cele programu

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kartuzy w latach 2014-2020.

Cele szczegółowe:

Cel 1

Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości mieszkańców Gminy Kartuzy.

Cel 2

Tworzenie i dostosowanie istniejącej infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3

Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie i stosujących przemoc.

Cel 4

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób dotkniętych przemocą i stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 5

Poprawa skuteczności działań poprzez efektywną współpracę jednostek uprawnionych i zobligowanych do przeciwdziałania przemocy.

III. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Cel 1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości mieszkańców Gminy Kartuzy.

Działania:

- sporządzanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie;
- organizowanie lokalnych kampanii społecznych,
- organizowanie lokalnych wydarzeń kulturalnych,
- rozwój działalności zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych;
- rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar w tym:
 - rodzinnego, prawnego, psychologicznego, socjalnego;
 - rozwój poradnictwa dla małoletnich rodziców z rodzin zagrożonych przemocą;
 - rozwój oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na osoby dotkniętych przemocą w rodzinie i osoby stosujące przemoc w rodzinie;
 - badań dotyczących środowisk, w których występuje przemoc w rodzinie;
- indywidualnych konsultacji ze specjalistami z różnych dziedzin;
- spotkań terapeutycznych, kursów, pogadanek;
- tworzenie i wspieranie funkcjonowania grup samopomocowych;
- tworzenie i wspieranie funkcjonowania grup wsparcia.

Cel 2. Tworzenie i dostosowanie istniejącej infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- podniesienie jakości usług przez instytucje;
- zwiększenie dostępności do usług świadczonych przez placówki pomocowe i wspierające osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- kierowanie osób dotkniętych przemocą do istniejących na terenie placówek dostosowanych do potrzeb osób dotkniętych przemocą.

Cel 3. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- tworzenie i realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie;
- rozwój nowych form i metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie;
- poszerzanie oferty środowiskowych form o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym.
- organizowanie innowacyjnych form spędzania czasu wolnego,
- happeningów,
- imprez rekreacyjnych,
- innych form aktywności uwzględniających indywidualne zainteresowania dzieci i młodzieży,

- dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży ukierunkowanych na zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacją kryzysową,
- doradztwa i opieki psychologicznej dla dzieci i młodzieży w formie programów prewencyjnych przeciwdziałających patologiom społecznym,
- rozmów indywidualnych ze specjalistami z różnych dziedzin,
- spotkań terapeutycznych, pogadań.

Cel 4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Cel 5. Poprawa skuteczności działań poprzez efektywną współpracę jednostek uprawnionych i zobligowanych do przeciwdziałania przemocy.

Działania:

- podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Kartuzy.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

1. Interdyscyplinarny zespół do spraw przeciwdziałania przemocy.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Komenda Powiatowa Policji.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Placówki oświatowo-wychowawcze.
6. Zakłady Opieki Zdrowotnej.
7. Organizacje pozarządowe.
8. Parafie
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
10. Centrum Interwencji Kryzysowej
11. inne

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja celów Programu zakłada:

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy.
3. Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.
5. Działania skierowane do sprawców przemocy.
6. Działania dotyczące wzajemnej pomocy jednostek pomocy społecznej, a placówkami świadczącymi pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie..

VI. PROGRAM JEST SPÓJNY Z PROGRAMAMI

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
2. Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2014 -2020,
3. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programem Przeciwdziałania Narkomanii w 2014r.
4. Programem osłonowym „Wspierania jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.),
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2013r. poz 182 z późn.zm.),
3. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn.zm.).
4. i inne

VII. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych oraz podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego
2. Dobra współpraca służb, instytucji i specjalistów na terenie gminy oraz poza nią.

VIII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
2. Bezradność rodziny w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
3. Brak współpracy członków rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
5. Ubóstwo,
6. Zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
7. Ograniczone środki finansowe na realizację Programu.
8. Ograniczone środki finansowe na realizację Programu przez podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego

IX. MONITOROWANIE I EWALUACJA

Zadania określone do wykonania w programie wymagają monitoringu. Pozwoli on na kontrolowanie stanu realizowanych celów, ocenę osiągniętych wskaźników i ewentualną korektę przyjętych zadań. Monitoring pozwoli na dokonanie oceny czy efekt końcowy jest zgodny z obranymi celami w programie. W realizację działań w programie zaangażowanych będzie wiele różnych instytucji i dlatego konieczna będzie koordynacja tych działań ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach.

X. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Zespół Interdyscyplinarny w Kartuzach do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Burmistrzowi Kartuz sprawozdanie z realizacji Programu.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Kartuzy, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.